

Đề Kiểm Tra Cuối Học Kỳ 1 Môn Văn Lớp 11

ĐỀ KIỂM TRA HỌC KÌ II
MÔN: NGỮ VĂN KHỐI 11
THỜI GIAN: 90 PHÚT

Phần I: Đọc hiểu (2 điểm)

Đọc đoạn văn sau đây và trả lời các câu hỏi từ 1 đến 3:

Dân ta có một lòng nồng nàn yêu nước. Đó là một truyền thống quý báu của ta. Từ xưa đến nay, mỗi khi Tổ quốc bị xâm lăng, thì tinh thần ấy lại sôi nổi, nó kết thành một làn sóng vô cùng mạnh mẽ, to lớn, nó lướt qua mọi sự nguy hiểm, khó khăn, nó nhấn chìm tất cả lũ bán nước và lũ cướp nước.

(Hồ Chí Minh, *Tinh thần yêu nước của nhân dân ta*)

Câu 1: Đoạn văn trên thuộc phong cách ngôn ngữ nào?

Câu 2: Đoạn văn trên nói về điều gì?

Câu 3: Phân tích đặc điểm về các phương tiện diễn đạt trong đoạn văn trên?

Phần II. Làm văn (8 điểm)

Câu 1: Suy nghĩ của anh (chị) về câu nói của một nhà văn Nga: “*Nơi lạnh nhất không phải Bắc Cực, mà là nơi không có tình thương?*” (3 điểm)

Câu 2: Phân tích bài thơ Chiều tối của Hồ Chí Minh. (5 điểm).

ĐÁP ÁN

PHẦN I: Đọc - hiểu (2 điểm)

Câu 1: Đoạn văn thuộc phong cách ngôn ngữ chính luận (0.5 điểm)

Câu 2: Đoạn văn thể hiện rõ lập trường chính trị của người viết: Khẳng định truyền thống yêu nước của dân ta và sức mạnh của lòng yêu nước. (0.5 điểm)

Câu 3: Về các phương tiện diễn đạt. (1 điểm)

+ Đoạn văn dùng nhiều từ ngữ chính trị: dân ta, yêu nước, truyền thống, Tổ quốc, xâm lăng, tinh thần, lũ bán nước, lũ cướp nước, quý báu,...

+ Các câu văn đều được cấu tạo mạch lạc, chặt chẽ: hai câu đầu là câu đơn có đủ thành phần chính, câu thứ ba là câu ghép có trạng ngữ và bốn vế đẳng lập.

+ Đoạn văn dùng các biện pháp tu từ để tăng cường tính hấp dẫn và biểu cảm: lập luận chặt chẽ, những hình ảnh so sánh, ẩn dụ...

PHẦN II: Làm văn (8 điểm)

Câu 1: Suy nghĩ của anh (chị) về câu nói của một nhà văn Nga: “*Nơi lạnh nhất không phải Bắc Cực, mà là nơi không có tình thương?*” (3 điểm)

- HS có thể làm theo nhiều cách nhưng phải đảm bảo các yêu cầu sau:
- Giới thiệu vấn đề cần nghị luận
- Tình cảm giữa con người với con người là thứ tình cảm thiêng liêng, cao quý
- Giải thích câu nói: so sánh cái lạnh của đất trời và cái lạnh của lòng người để khẳng định tầm quan trọng của tình thương đối với con người
- Tại sao nói thiếu tình thương là nơi lạnh nhất?
 - + Con người không ai có thể sống một mình
 - + Thiếu tình thương con người không được chia sẻ khó khăn, cô đơn, bơ vơ
 - + Thiếu tình thương, sự ủng hộ con người không có động lực để sống, không bù đắp được những thiếu sót do thiếu tình thương gây ra
- Con người cần yêu thương quan tâm chia sẻ với nhau ngay từ những điều nhỏ nhất

Câu 2: Phân tích bài thơ Chiều tối của Hồ Chí Minh (5 điểm)

Học sinh có thể làm theo nhiều cách nhưng phải đảm bảo những kiến thức sau đây:

Giới thiệu vấn đề cần nghị luận

Bức tranh thiên nhiên trong bài thơ Chiều tối: Hai câu đầu đã tái hiện thời gian và không gian của buổi chiều tối ở chốn núi rừng nơi đất khách quê người. Lúc ấy, người tù bất chợt nhìn lên bầu trời, Người thấy cánh chim đang mỏi miết bay về tổ. Chòm mây đang chậm chậm trôi. Cánh chim bay về tổ có ý nghĩa báo hiệu thời gian của buổi chiều tối.

Hình ảnh cánh chim nhỏ trên bầu trời vào buổi chiều tối đã xuất hiện rất nhiều trong văn thơ. Trong ca dao, tác phẩm *Truyện Kiều* của Nguyễn Du, Bài *Tràng Giang* của Huy Cận.

Cánh chim trong bài, không phải là cánh chim bay trong trạng thái bình thường, mà bay mệt mỏi, bay mỏi miết cho kịp về tổ khi màn đêm buông xuống. Qua hình ảnh cánh chim mỏi

mệt, người đi đường còn tìm thấy sự tương đồng hòa hợp với cảnh ngộ và tâm trạng của mình. Vào lúc chiều tối, Người vẫn đang bị dẫn đi từ nhà lao Tĩnh Tây mà không biết đâu là chặng nghỉ cuối cùng của một ngày. Câu thứ hai tiếp tục phát họa không gian, thời gian. “*Chòm mây trôi nhẹ giữa tầng không*”. Chòm mây cô đơn, lẻ loi và lặng lẽ, lững lờ trôi giữa không gian rộng lớn của trời chiều.

Bức tranh đời sống sinh hoạt của con người: hình ảnh người thiếu nữ xay ngô lúc chiều tối, hai câu thơ cuối không gian thu hẹp lại, tầm quan sát của tác giả gần hơn. Tác giả quan sát “*cô em xóm núi*” đang “*xay ngô*” đến câu cuối tác giả quan sát cảnh vật theo sự vận động không ngừng của thời gian: “*Xay hết lò than đã rực hồng*”. Khi ngô xay xong thì lúc trời đã tối, lò than đã rực hồng. Bức tranh cảnh trời mây đã nhường chỗ cho bức tranh sinh hoạt âm áp trên mặt đất. Hiện lên trong hai câu thơ là hình ảnh một thiếu nữ nơi xóm núi với công việc lao động bên bếp lửa gia đình

Giữa bức tranh thiên nhiên, hình ảnh người thiếu nữ lao động hiện lên thật trẻ trung, khỏe mạnh và sống động. Chính cuộc sống lao động bình dị đó càng trở nên đẹp và đáng quý vào lúc chiều tối ở chốn núi rừng.

Tâm trạng của tác giả:

Hai câu thơ đầu là bức tranh chiều buồn nơi đất khách quê người. Điều đó khẳng định: dù trong hoàn cảnh chuyển lao mệt mỏi, cô đơn nhưng tâm hồn thi nhân vẫn rung động trước thiên nhiên, cảnh vật. Người vẫn luôn có sự quan sát tinh tế và nhận ra được những nét riêng của thiên nhiên lúc chiều tối. Phải có tâm hồn phóng khoáng, có phong thái ung dung. Người mới có thể phác họa được bức tranh về cảnh vật bằng thơ sinh động và hấp dẫn đến như vậy

Hai câu thơ cuối cho ta thấy thi nhân đã tìm thấy sức sống và niềm vui từ một mái ấm gia đình nơi đất khách quê người: hình ảnh cô thiếu nữ xay ngô và hình ảnh lò than đã rực hồng gợi lên một mái ấm gia đình. Bác không hề cảm thấy bị lẻ loi, bị tách biệt khỏi cuộc sống. Hai câu thơ cho ta thấy được niềm lạc quan, tin tưởng của người chiến sĩ cách mạng trong hoàn cảnh tù đày.